

Turvavööde kinnitamine Eesti elanike seas

mai 2011

Omnibuss-uuringu aruanne

Sisukord

1. Hinnangud turvavööde kasutamise vajalikkusele	lk. 6
2. Turvavöö kinnitamisele suunatud liiklusohutuskampaania märkamine	lk. 16
3. Uuringu kokkuvõte	lk. 30
4. Lisad	lk. 32

Turvavööde kinnitamine Eesti elanike seas

mai 2011

Emor AS

Autor

Tatjana Kriger

Annette Schultz

Maanteeamet

| © TNS

Uuringu eesmärk

- Uuringu põhieesmärk on välja selgitada Eesti elanikkonna suhtumine turvavöö kinnitamisesse ning elanike tegelik käitumine autoga sõites.
- Uuringu raames selgusid vastused järgmistele küsimustele:
 - kui vajalikuks Eesti elanikud turvavöö kinnitamist peavad?
 - kui paljud Eesti elanikud kinnitavad autoga sõites turvavöö – olles juhi, kõrvalistuja või tagaistmel istuja rollis?
 - kui paljud Eesti elanikud kinnitavad turvavöö lastel?
 - kui paljud on märganud turvavöö kasutamisele suunatud liiklusohutuskampaaniat ja hinnangud kampaania mõjule?
 - kuivõrd tõhusaks hindab Eesti elanikkond politsei tegevust turvavööde ja turvavarustuse kasutamise osas?

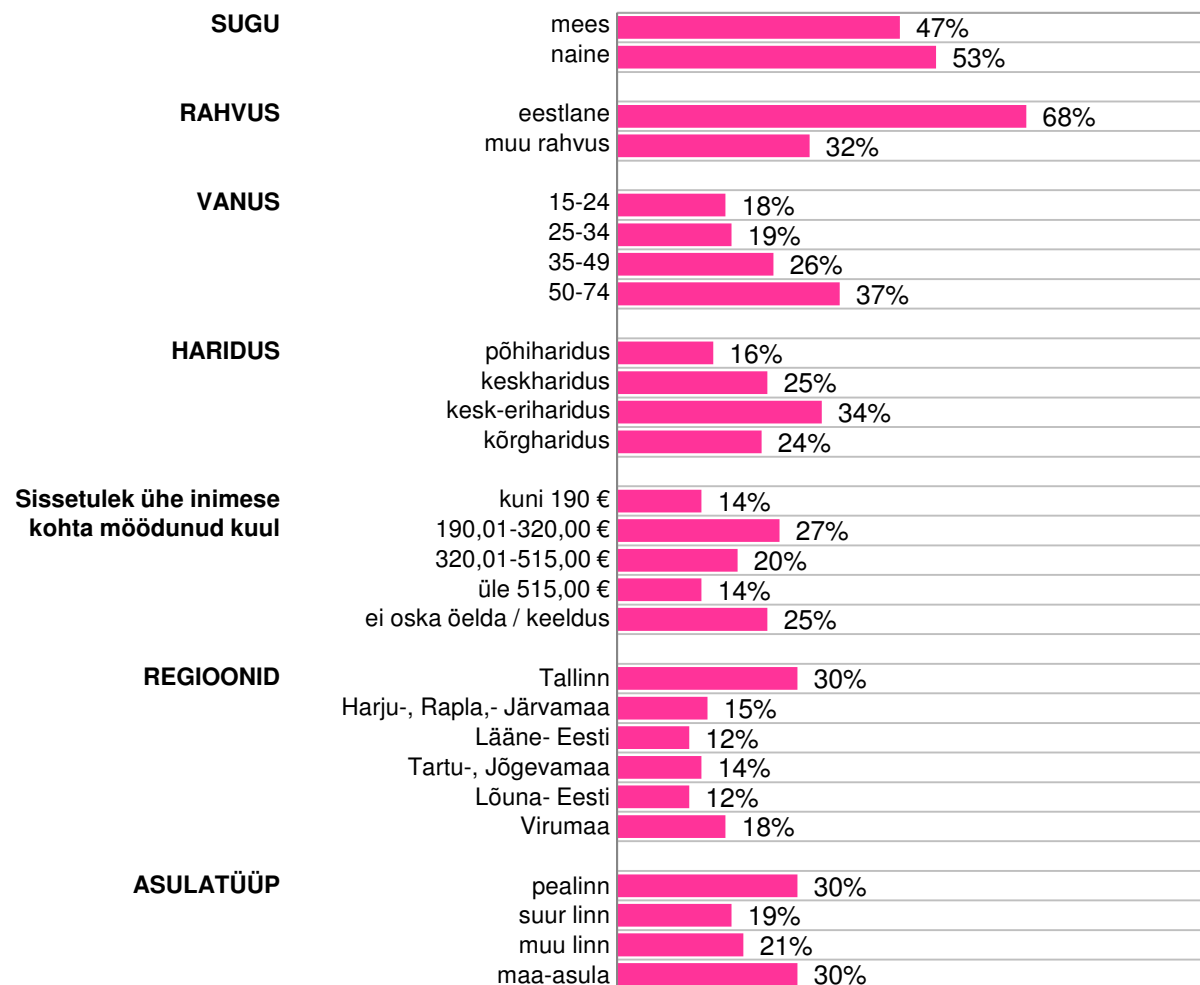

Uuringu metoodika ja valim

- Uuringu meetod ja üldkogum
 - CAPI-buss (*Computer Assisted Personal Interviewing*).
 - Eesti alalised elanikud vanuses 15-74 aastat, üle-eestiline esinduslik valim.
- Küsitlusperiood:
 - 13.-20. aprill ja 27.aprill - 4. mai 2011
- Valim:
 - Eesti elanikud vanuses 15-74 aastat.
 - Uuringu planeeritud valim on 1000 inimest, tegelikult vastas 1008 inimest. 1008 vastaja puhul on tulemuste valimiviga kuni $\pm 3,1\%$.
 - Valimi koostamisel on kasutatud üldkogumi proportsionaalset mudelit, kus kõik küsitletud esindavad võrdset arvu üldkogumi inimesi.
 - Küsitletavate valikul on kasutatud lähteaadressi meetodit ja noorte-meeste reeglit.
 - Küsitlustöö käigus kujunenud valimi kontrolliks on seda võrreldud vastavate statistiliste näitajatega üldkogumi kohta ning vajadusel on esinduslikkuse tagamiseks valimibaasi kaalutud.
- Uuringu tellija on Maanteeamet. Uuringu tulemuste omandiõigus kuulub uuringu tellijale.

Vastanute profiil vastab Eesti elanikkonna profiilile

(% kõikidest vastajatest, n=1008)

Hinnangud turvavööde kasutamise vajalikkusele

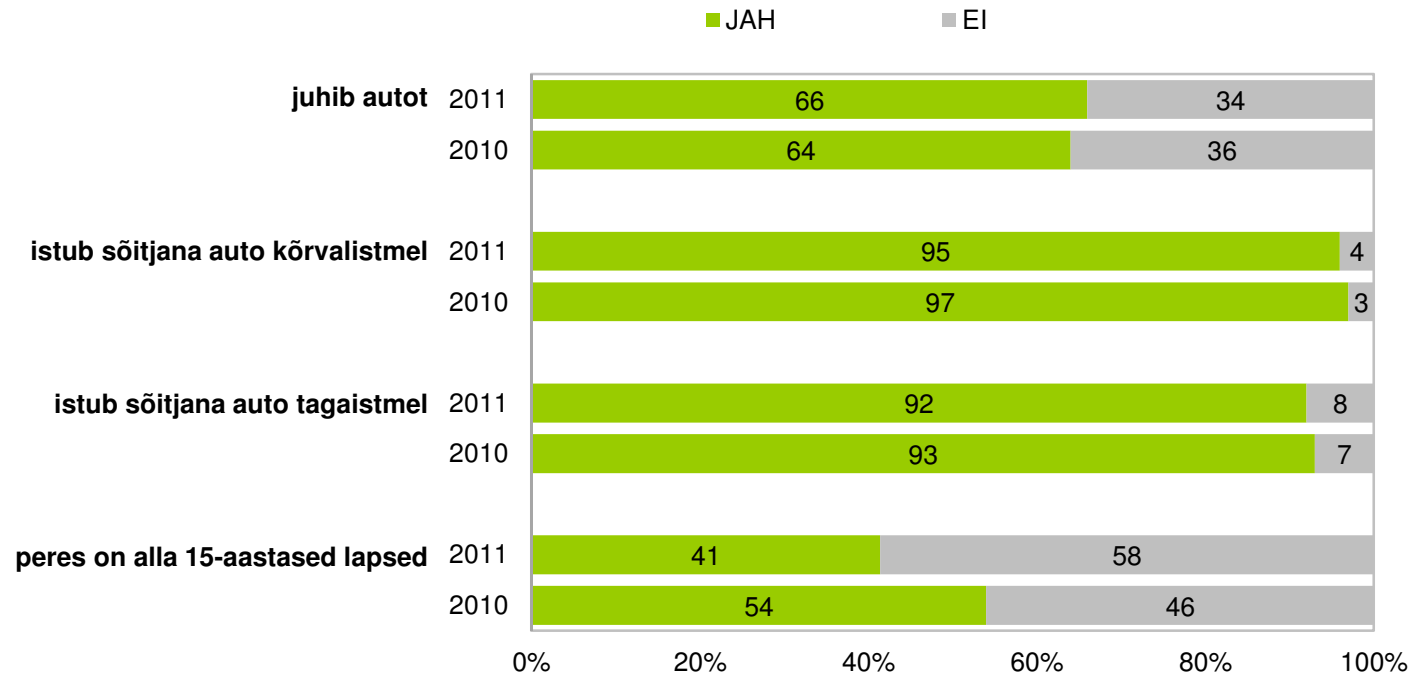
Turvavööde kinnitamine Eesti elanike seas

Turvavöö kinnitamine üldiselt harjumuspärane, tagaistmel sõites aga ohutaju väiksem

- Turvavöö kinnitamine on sarnaselt eelmiste aastatega pigem positiivses suunas kasvav trend. See on harjumuspärane käitumine, mida järgitakse eriti hoolikalt laste puhul, juhi kõrvalistmel sõites aga ka ise roolis olles, kus vastajate sõnul kinnitab turvavöö reeglina iga üheksas.
 - **Autojuhtide seas** on võrreldes eelmise aastaga turvavöö kinnitajaid rohkem (tõusnud 5%), eriti aga alla 25aastaste, 35-49aastaste, väiksemate linnade ja maa-asulate autojuhtide seas.
 - Võrreldes eelmise aastaga pole **kõrvalistmel** sõitjate turvavöö kinnitamise harjumustes suuri muutusi toimunud, endiselt kinnitavad turvavöö pea alati naised ja üle 50aastased. Kuigi alla 25aastaste kõrvalistmel sõitjate turvavöö kinnitamine on pisut tõusnud, on see vanusegrupp endisel kõige passiivsem turvavöö kasutajatest.
 - Täiskasvanute mure laste turvalisuse pärast on loomulik nähtus, seetõttu ei ole üllatav, **et laste kinnitamine turvavööga** on pea ideaali lähedane. Sajaprotsendiliselt teevad seda 35-49aastased. Võrreldes eelmise aastaga on laste turvavarustuse või turvavööga kinnitamine suurenenud just nooremate, alla 25aastaste seas. Tubli tõus on toimunud ka maa-asulates.
 - Iga seitsmes lapsevanem (78%) **sõidutab oma last tagaistmel** spetsiaalses turvavarustuses ja ligi viiendik esiistmel näoga sõidu suunas.
 - Endiselt ei ole **turvavöö kinnitamine tagaistmel** veel kõikide seas rutiinseks tegevuseks muutunud, kuigi võrreldes eelmise aastaga kinnitab turvavöö tagaistmel üks inimene rohkem ehk pea kaheksa inimest kümnest.
 - Tagaistmel turvavöö kinnitamises on selgelt näha **märtsikuise teavituskampaania** mõju, kuna paljudes sihtrühmades on toimunud märkimisväärsed (~10%) hüppeid. Kõige aktiivsemad turvavöö kinnitajad tagaistmel on taaskord naised ja üle 50aastased, see aasta on lisandunud ka üle 35aastased. Asulatüüpidest on kõige aktiivsemad tagaistmel turvavöö kinnitajad maa-asulates, aga ka väiksemates linnades. Keskmisest vähem kinnitavad turvavööd tagaistmel mehed, mitte-eestlased ja alla 34aastased. Märkimisväärsed positiivseid hüppeid turvavöö kinnitamises tagaistmel on toimunud alla 25aastaste, pealinna elanike ja meeste seas.

Sihtgruppide osakaalud

(% kõikidest vastajatest, n=1008)

Turvavööde kinnitamine Eesti elanike seas > Hinnangud turvavööde kasutamise vajalikkusele

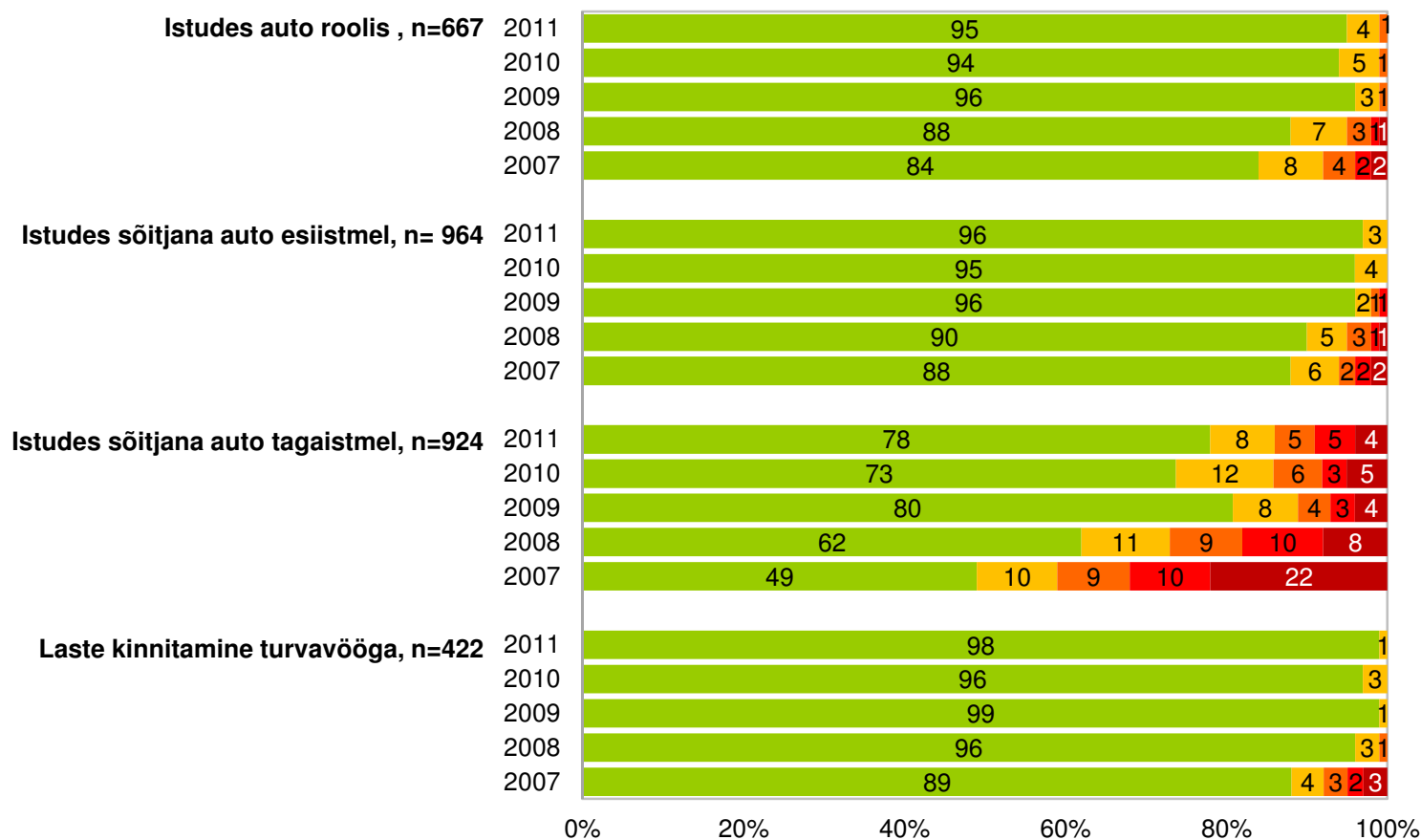

Turvavöö kinnitajate osakaal vastavates sihtgruppides

(% vastava sihtrühma esindajatest)

Millised on teie kogemused, tavad turvavöö kinnitamisel, kas te kinnitate turvavöö ...?

- reeglina = 90%-100% juhtudest
- enamasti = 70%-90% juhtudest
- umbes pooltel sõitudel = 40-70% juhtudest
- harva = 10-40% juhtudest
- reeglina ei kinnita turvavööd

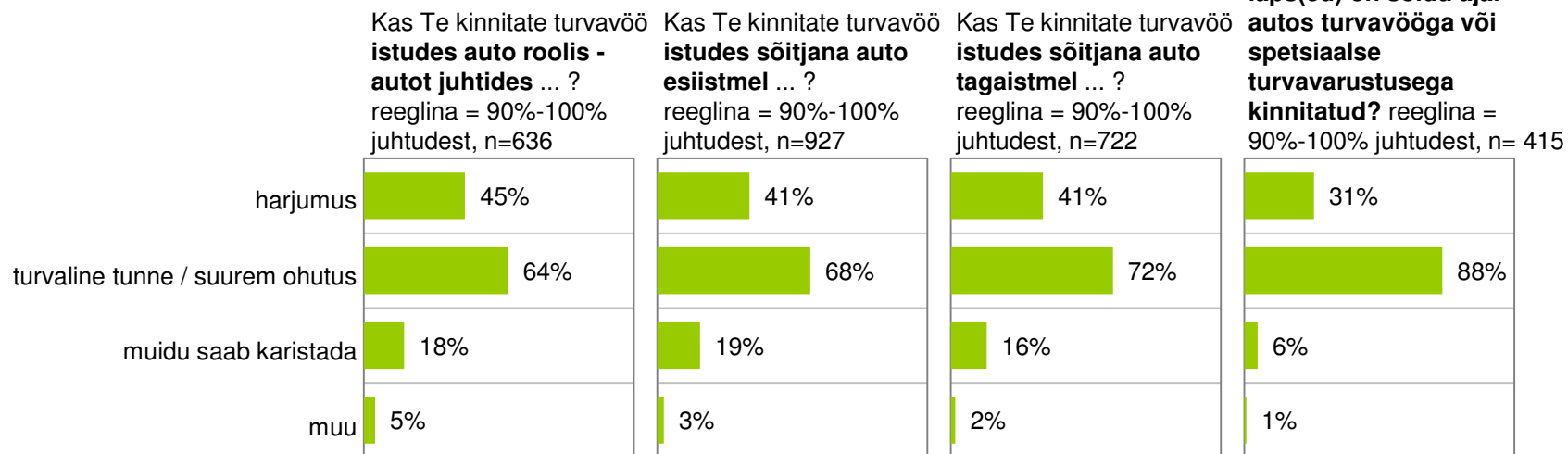

Turvavöö kinnitamise ja mittekinnitamise põhjused

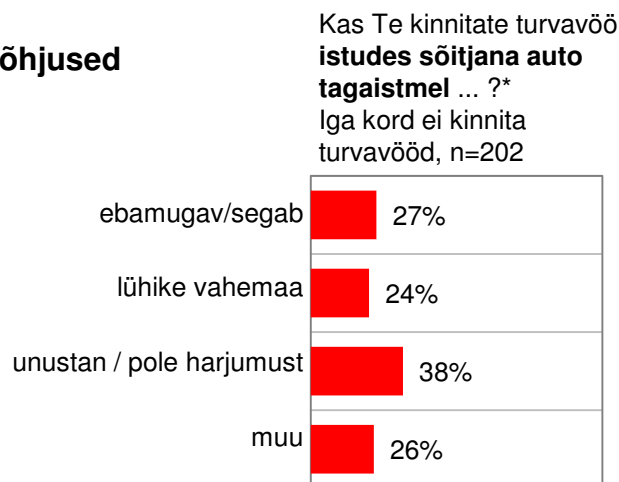
(% vastava sihtrühma esindajatest)

Turvavöö kinnitamise põhjused

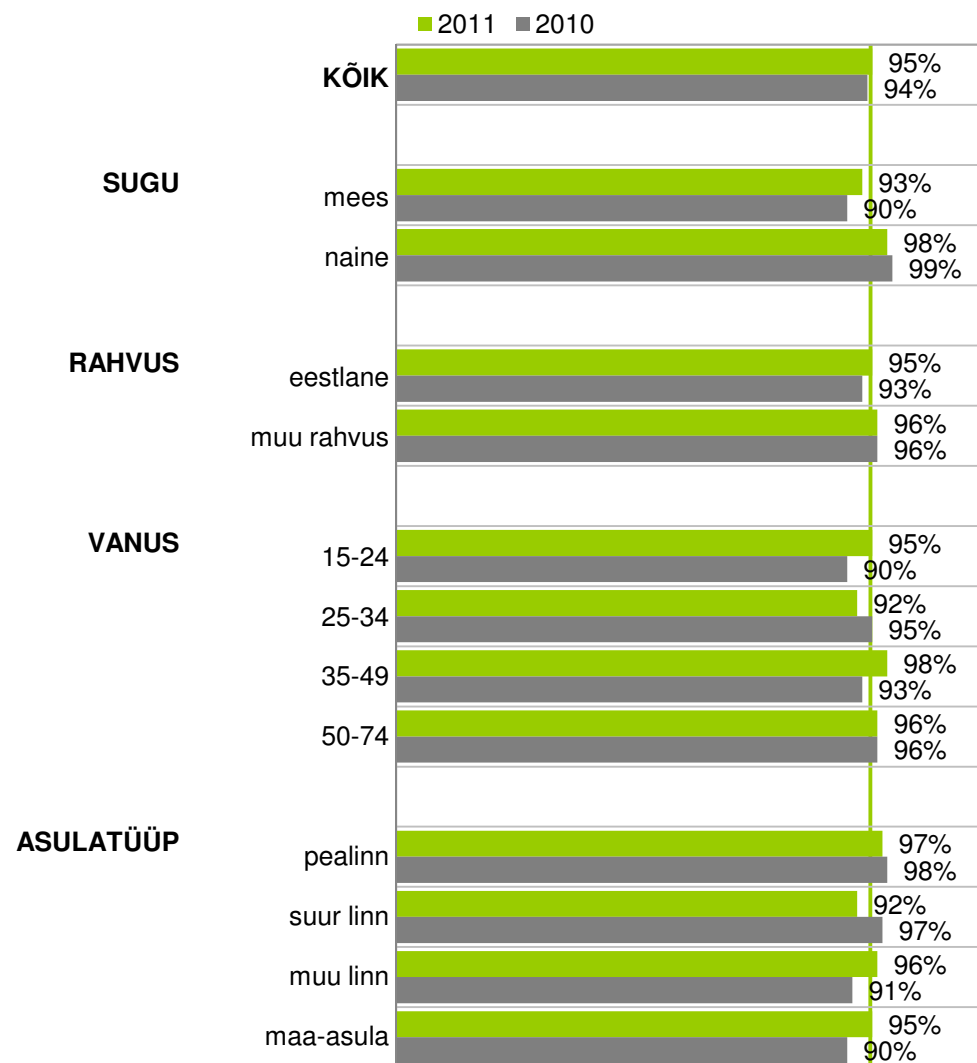
Turvavöö mittekinnitamise põhjused

*Teistes sihtrühmades on turvavöö mittekinnitajate osakaal liiga väike, et tulemusi näidata

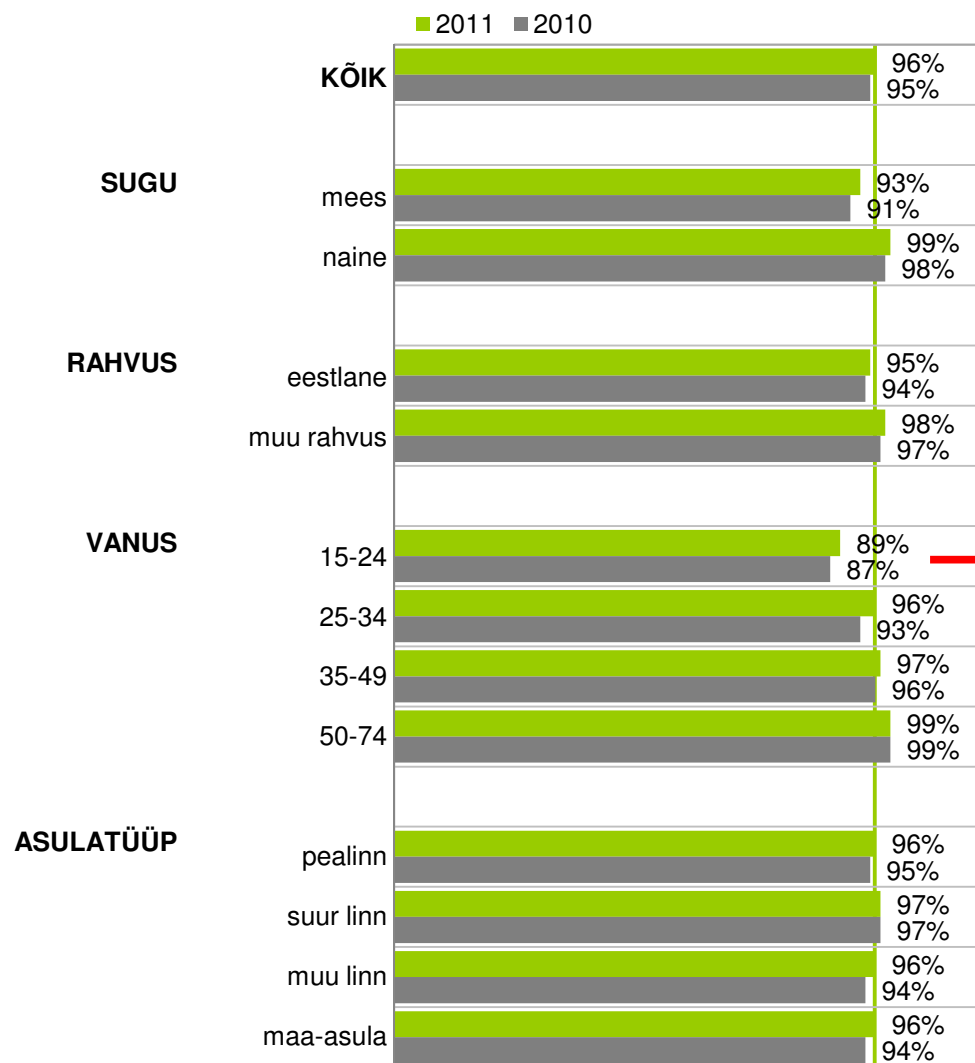
Turvavööd kinnitavate autojuhtide profiil

Kinnitab reeglina turvavöö auto roolis istudes (% vastava sihtrühma esindajatest, n=636)

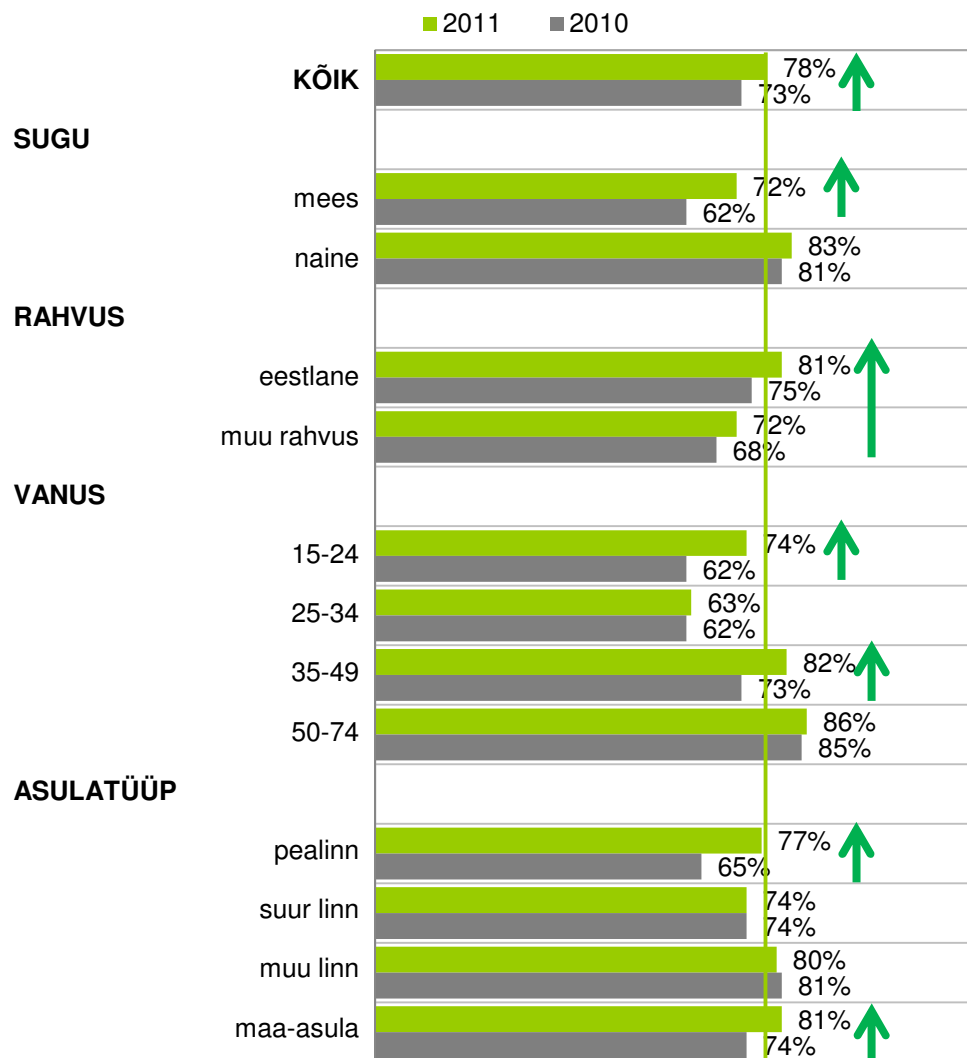
Kõrvalistujana turvavöö kinnitajate profiil

Kinnitab reeglina turvavöö istudes sõitjana auto esiistmel (% vastava sihtrühma esindajatest, n=927)

Tagaistmel turvavöö kinnitajate profiil

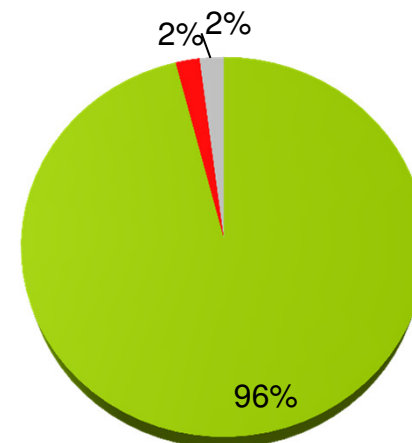
Kinnitab alati turvavöö istudes sõitjana auto tagaistmel (% vastava sihtrühma esindajatest, n=722)

Kas sõites autos tagaistmel on turvavöö kinnitamine kohustuslik?

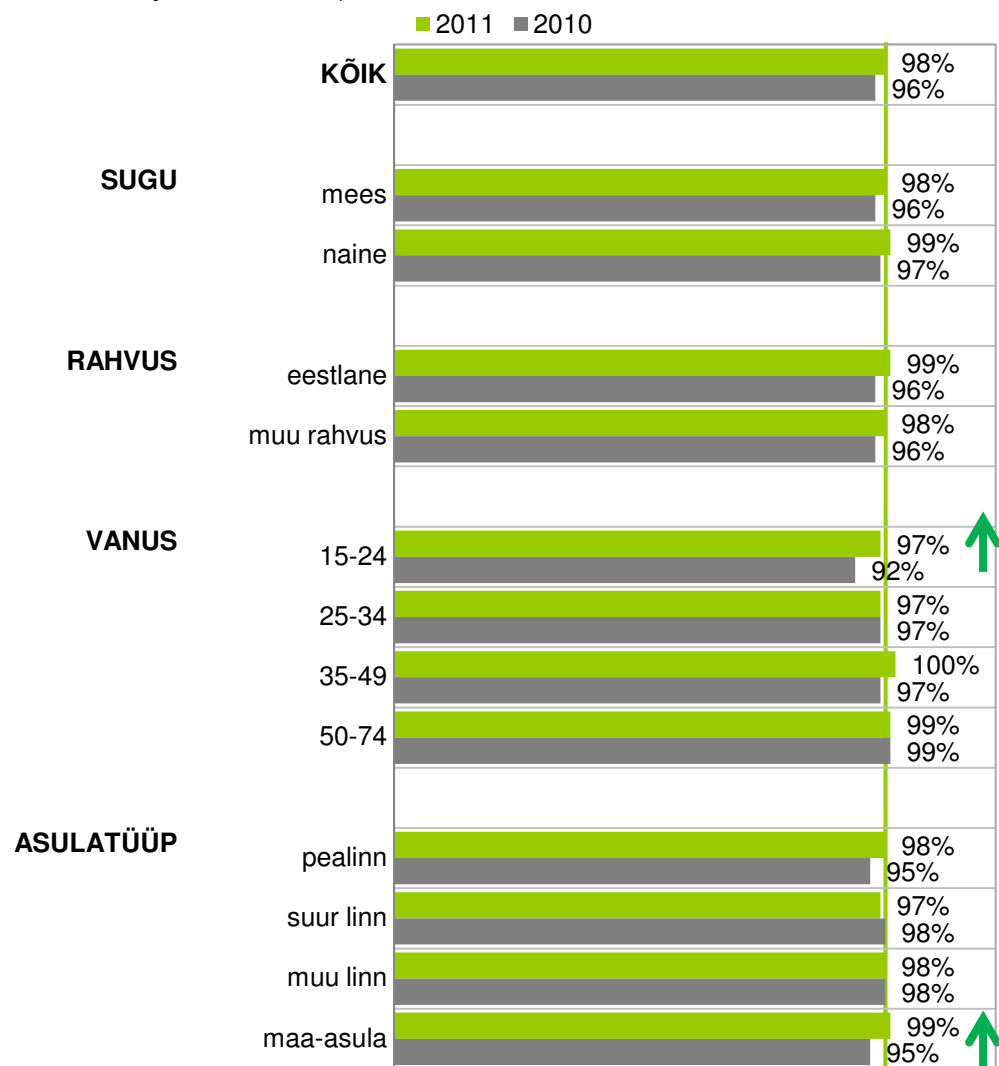
(% kõikidest vastajatest, n=1008)

■ jah ■ ei ■ ei oska öelda

Last turvavööga kinnitavate autojuhtide profiil

Reeglina on laps(ed) sõidu ajal autos turvavöö või spetsiaalse turvavarustusega kinnitatud
(% vastava sihtrühma esindajatest, n=415)

Millisel istekohal Teie sõidutate oma last autos kasutades spetsiaalset turvavarustust?

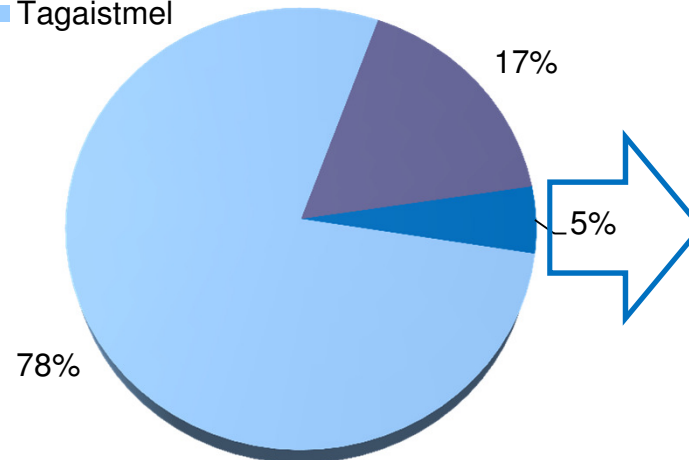
(% vastava sihtrühma esindajatest)

Millisel istekohal Teie sõidutate oma last autos kasutades spetsiaalset turvavarustust?

(n=412)

- Esiistmel näoga sõidusuunas (juhi kõrval)
- Esiistmel seljaga sõidusuunas (juhi kõrval)
- Tagaistmel

Kui Teie sõidutate oma last seljaga sõidusuunas esiistmel kasutades spetsiaalset turvavarustust, kas siis autos juhi kõrval istuja turvapadi on välja lülitatud?

Vastajate arv, n=20	
Jah	7
Ei	4
Ei oska öelda	9

Turvavöö kinnitamisele suunatud liiklusohutuskampaania märkamine

Turvavööde kinnitamine Eesti elanike seas

Turvavööde kampaaniat märkas kaheksa inimest kümnest

Politseilt oodatakse aktiivsemat turvavööde kontrollimist

- Kevadist turvavöö kinnitamise kampaaniat “Kinnita tagaistmel turvavöö. Alati!” väitis nägevat kaheksa inimest kümnest (82%). Vaatamata heale tulemusele, jääb see siiski veidi alla eelmise aasta kampaaniale, mida märkas pea üheksa inimest kümnest.
 - Keskmisest sagedamini märgati kampaaniat nooremate (15-24aastaste) sihtrühmas ja Lõuna-Eestis. Võrreldes eelmise aastaga on suuremad langused (~10%) toimunud suuremates linnades, Lääne-Eestis ja Virumaal.
- Teavituskampaania spontaanses märkamises ja spontaanses meediakanalite meenutuse järjestuses ei ole toimunud märkimisväärsed muutusi ka see aasta. Jätkuvalt usutakse kõige enam, et kampaaniat nähti televisioonis, võrreldes eelmise aastaga on mõnevõrra suurenenud raadio osatähtsus, millele järgneb üsna stabiilsena püsinud välireklaam. Väiksema tõusu on teinud ka trükireklaam, edestades sellega internetikeskkonna.
- Kampaania aidatud märkamine on püsinud stabiilsena ja meediakanalite järjestus on jäänud samaks, mis spontaanse meenutuse puhul. Võrreldes eelmise aastaga on ainsana tõusnud välireklaami märgatavus (8%), teiste kanalite puhul on toimunud langused, suurim kukkuja on televisioon.
- Kampaania mõjujõu suhtes on positiivselt meelestatud üle poole vastanutest.
 - Regionaalselt ollakse keskmisest positiivsemad Tartu- ja Jõgevamaal, keskmisest oluliselt pessimistlikumad on Lõuna-Eesti elanikud tervikuna, usk kampaania mõjujõusse on siin aastaga langenud 14%.
 - Võrreldes eelmise aastaga on kampaaniasse uskujaid rohkem Virumaal, vähem aga 15-34.aastaste, Lääne-Eesti ja Lõuna-Eesti elanike seas.
- Rahulolu politseitööga, täpsemalt autodes turvavööde ja turvavarustuse kasutamise kontrollimise osas, ollakse üha kriitilisemad, viimase kolme aastaga on rahulolu langenud 7% (67%=>60%).

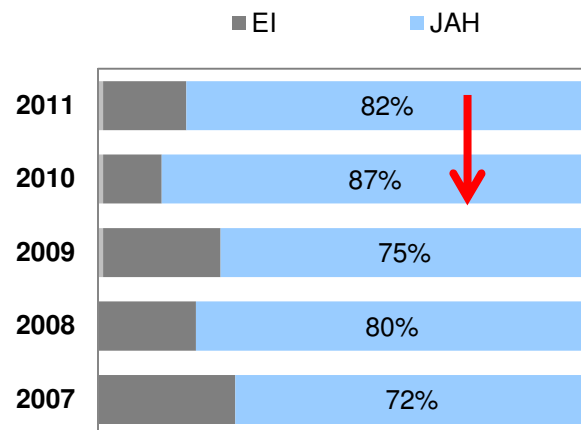
Kevadist teavituskampaaniat arvas end märkavat kaheksa inimest kümnest

(% kõikidest vastajatest, n=1008)

Kas Te olete näinud või kuulnud selle kevade turvavööde kasutamise liiklusohutuskampaaniat:

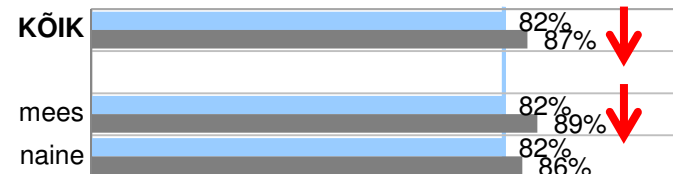
“Kinnita tagaistmel turvavöö. Alati!”

% kõikidest vastajatest, n=1008

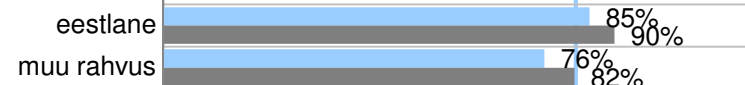

JAH

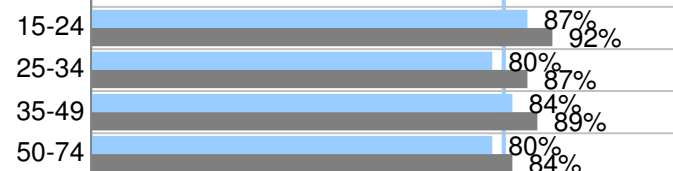
SUGU

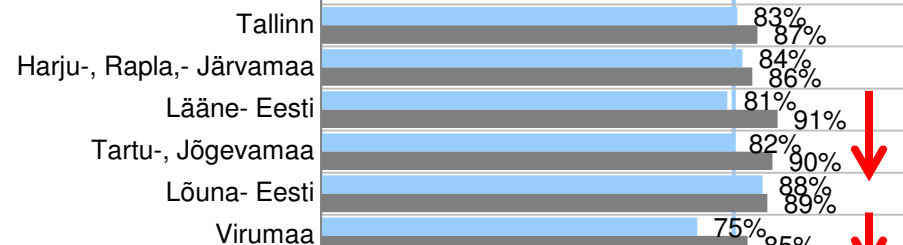
RAHVUS

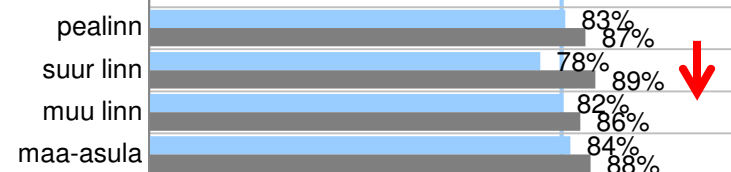
VANUS

REGIOONID

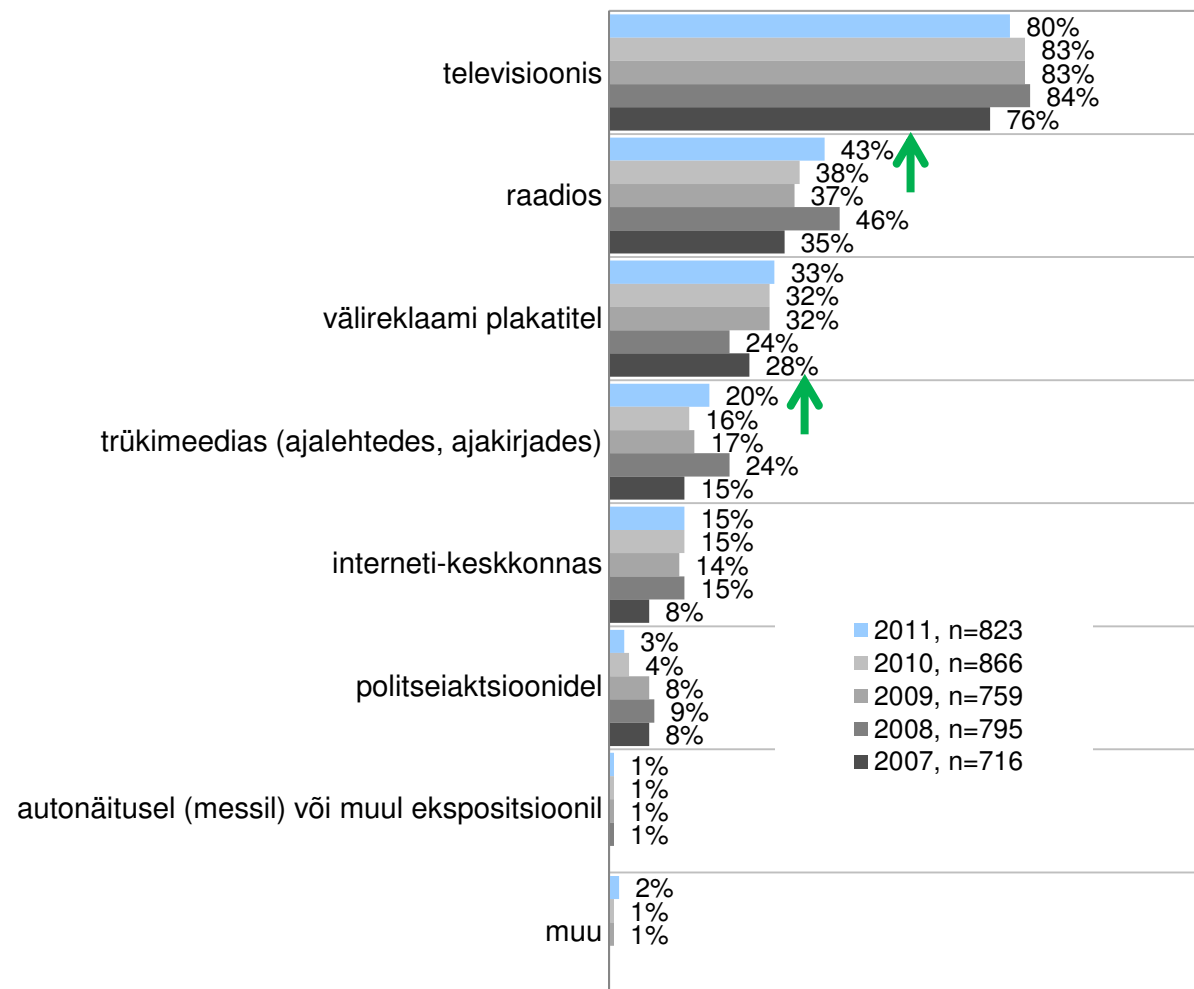
ASULATÜÜP

Spontaanne kampaaniakanali meenus

(% vastava sihtrühma esindajatest, n=829)

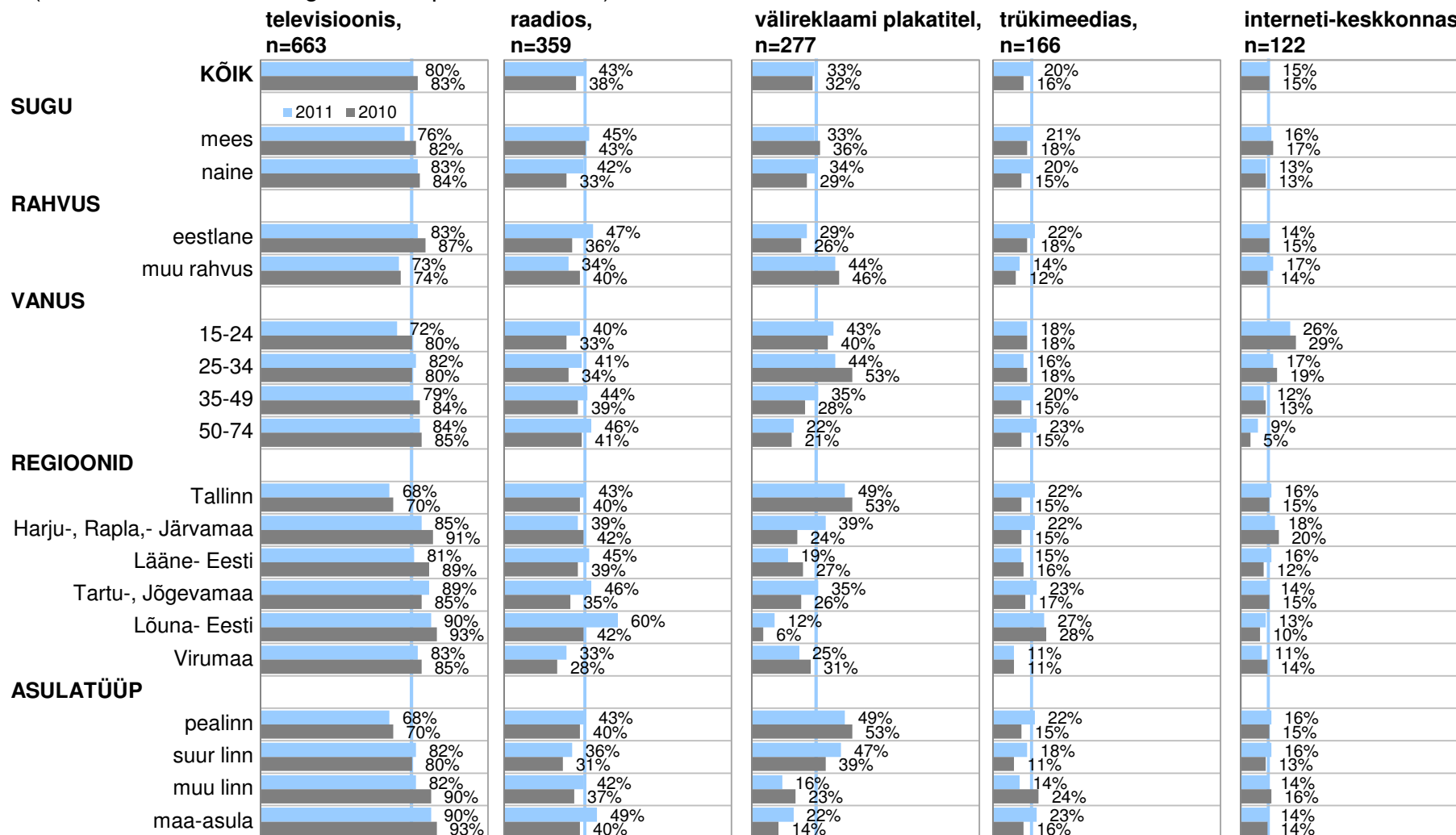
Kus Te seda kampaaniat märkasite?

Turvavööde kampaaniat märganute profiil

meediakanalite lõikes

(% nendest, kes on märganud kampaaniat, n=829)

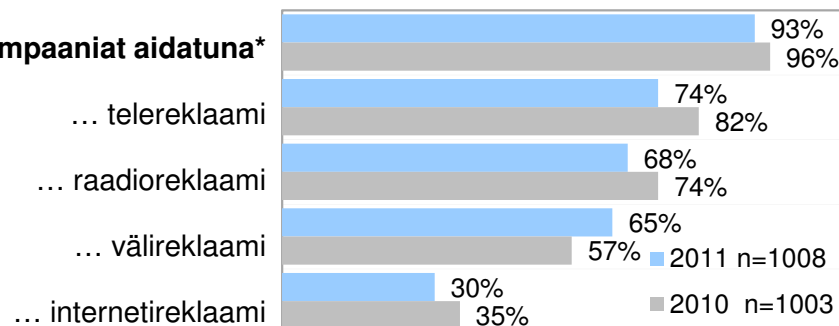
“Kinnita tagaistmel turvavöö. Alati!”

kampaania märkamine erinevates kanalites ja nende kattuvus

(% kõikidest vastajatest, n=1008)

Kas Te olete
näinud/kuulnud seda ...

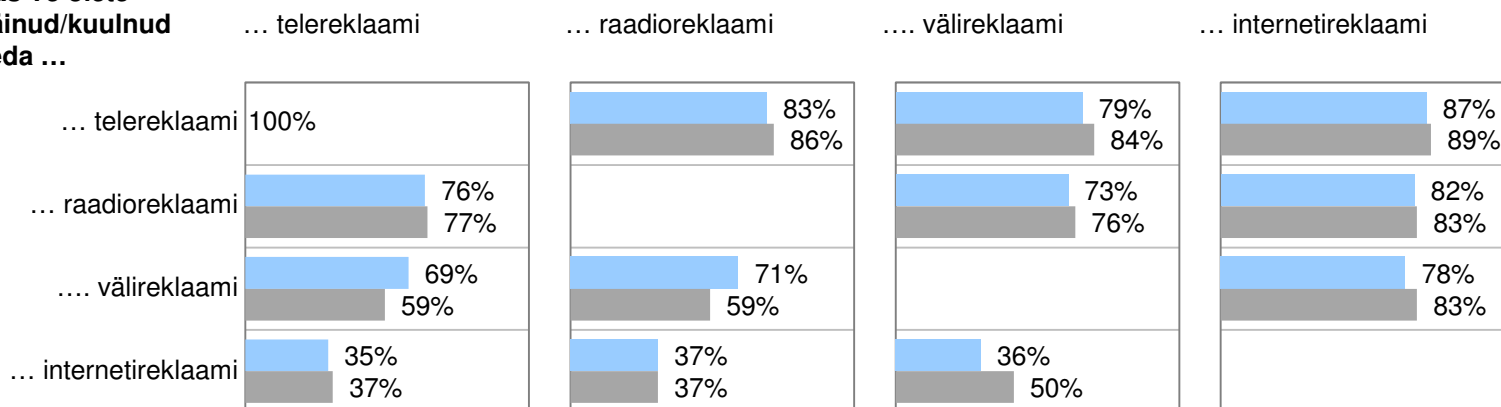
märkas kampaaniat aidatuna*

Igale vastajale näidati üksikshaaval kõigi
nelja kommunikatsioonikanali reklaami

* märkas reklaami vähemalt ühes nimetatud meediakanalis

Kas Te olete
näinud/kuulnud
seda ...

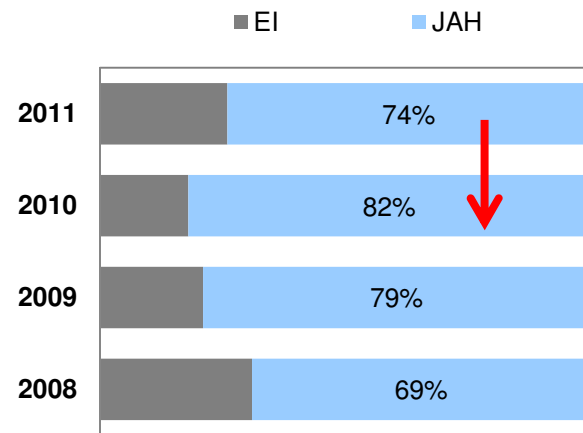
Loe: telereklaami näinutest on kuulnud raadioreklaami 76%

Telereklaami aidatud märkamine

(% kõikidest vastajatest, n=1008)

Kas olete näinud järgmist telereklaami?

% kõikidest vastajatest, n=1008

JAH

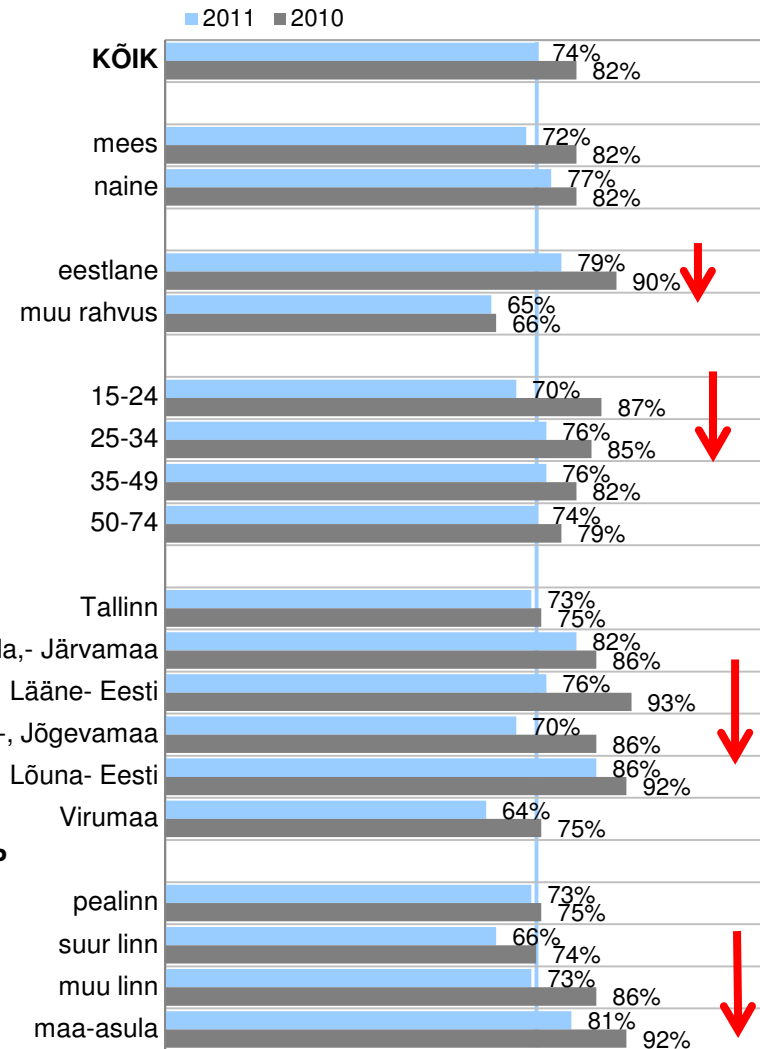
SUGU

RAHVUS

VANUS

REGIOONID

ASULATÜÜP

Turvavööde kinnitamine Eesti elanike seas > Turvavöö kinnitamisele suunatud liiklusohutuskampaania märkamine

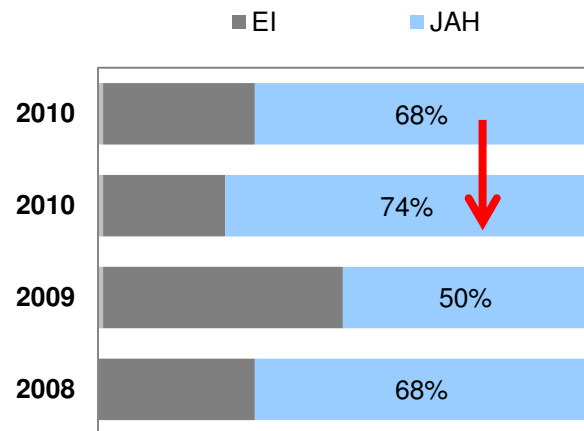
Raadioreklaami aidatud märkamine

(% kõikidest vastajatest, n=1008)

Kas olete kuulnud ühte neist
raadioreklaamidest?

% kõikidest vastajatest, n=1008

JAH

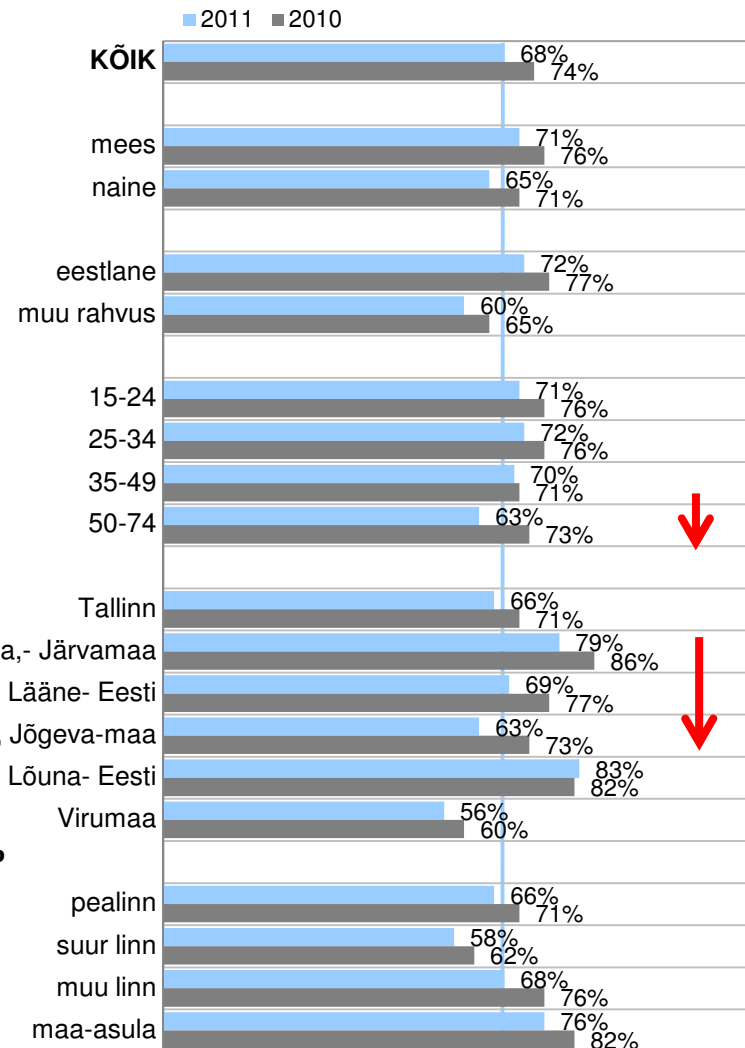
SUGU

RAHVUS

VANUS

REGIOONID

ASULATÜÜP

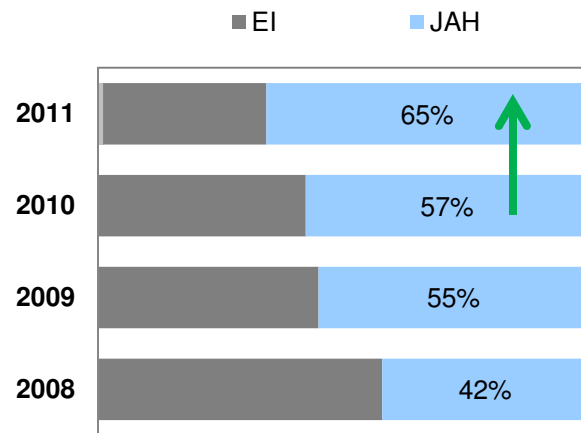

Välireklaami aidatud märkamine

(% kõikidest vastajatest, n=1008)

Kas Te olete näinud sellist välireklaami?

% kõikidest vastajatest, n=1008

JAH

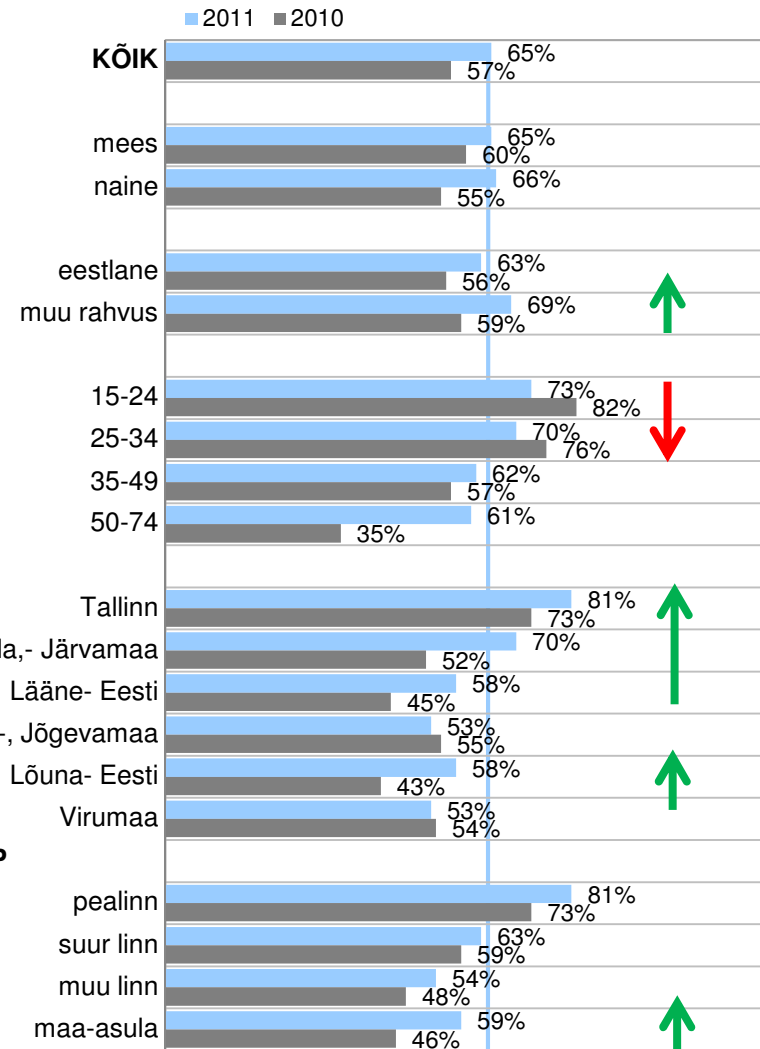
SUGU

RAHVUS

VANUS

REGIOONID

ASULATÜÜP

Turvavööde kinnitamine Eesti elanike seas > Turvavöö kinnitamisele suunatud liiklusohutuskampaania märkamine

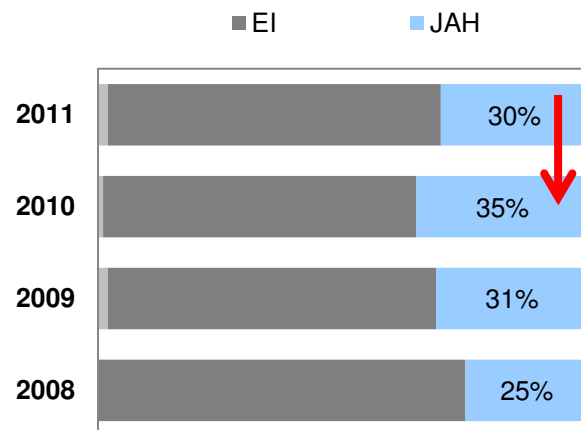

Internetireklaami aidatud märkamine

(% kõikidest vastajatest, n=1008)

Kas olete näinud sellist internetireklaami?

% kõikidest vastajatest, n=1008

JAH

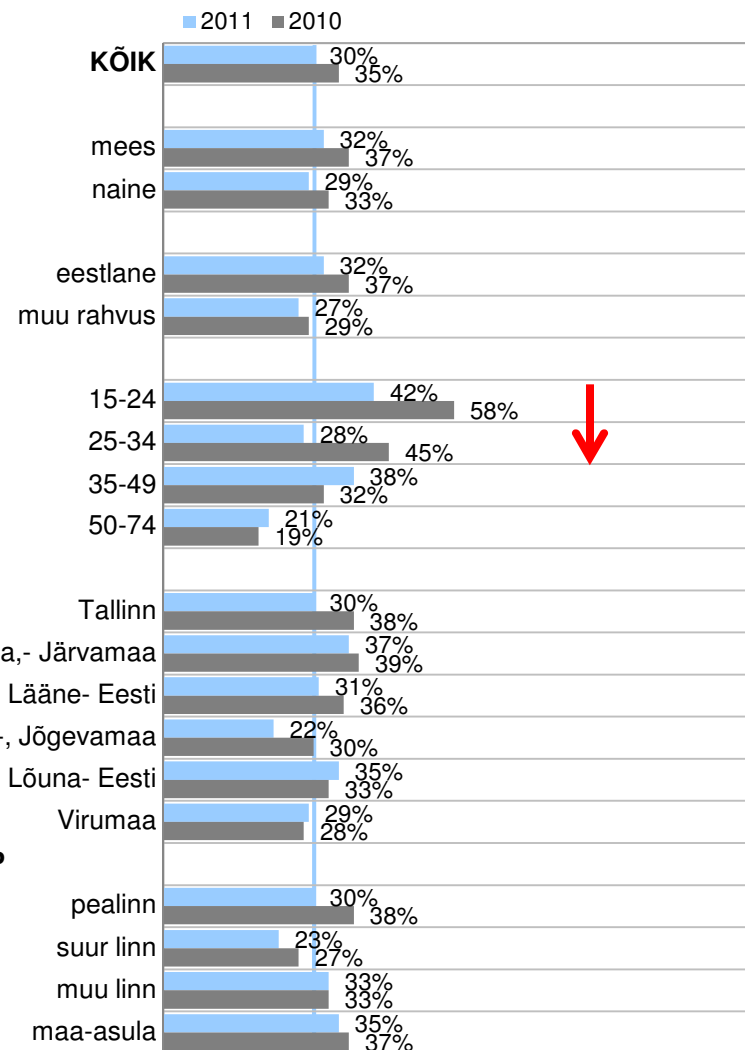
SUGU

RAHVUS

VANUS

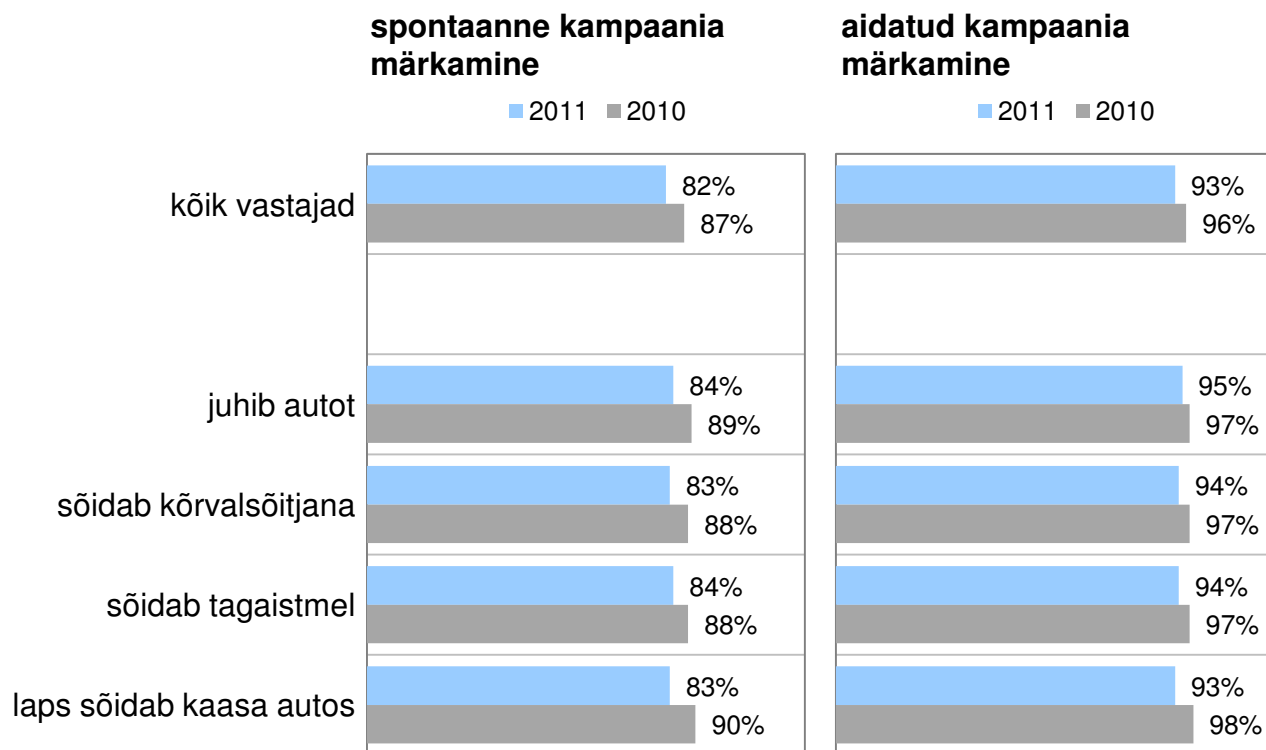
REGIOONID

ASULATÜÜP

Sihtgruppides olulisi erinevusi kampaania märkamisel esile ei tule

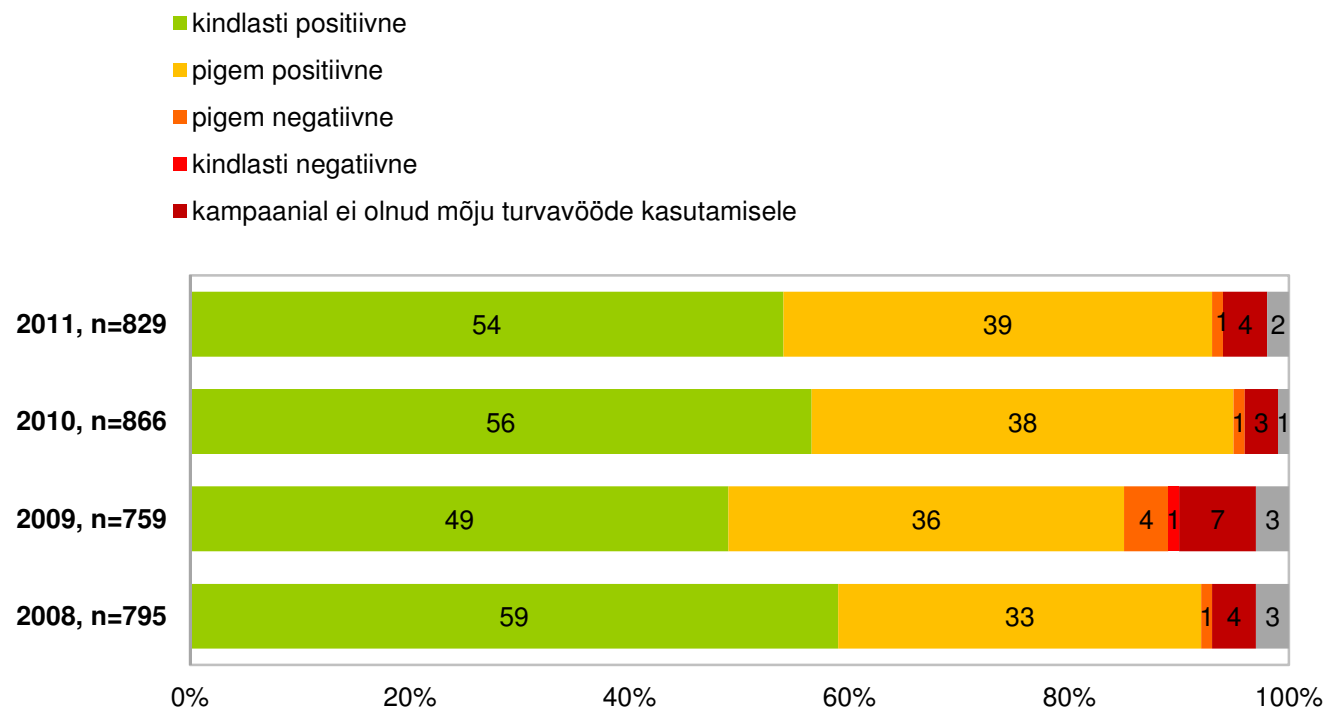
(% kõikidest vastajatest, n=1008)

Üle pooled kampaania märkajad peavad kampaania mõju positiivseks

(% nendest, kes on märganud kampaaniat)

Milline oli Teie hinnangul kampaania mõju turvavööde kasutamisele?

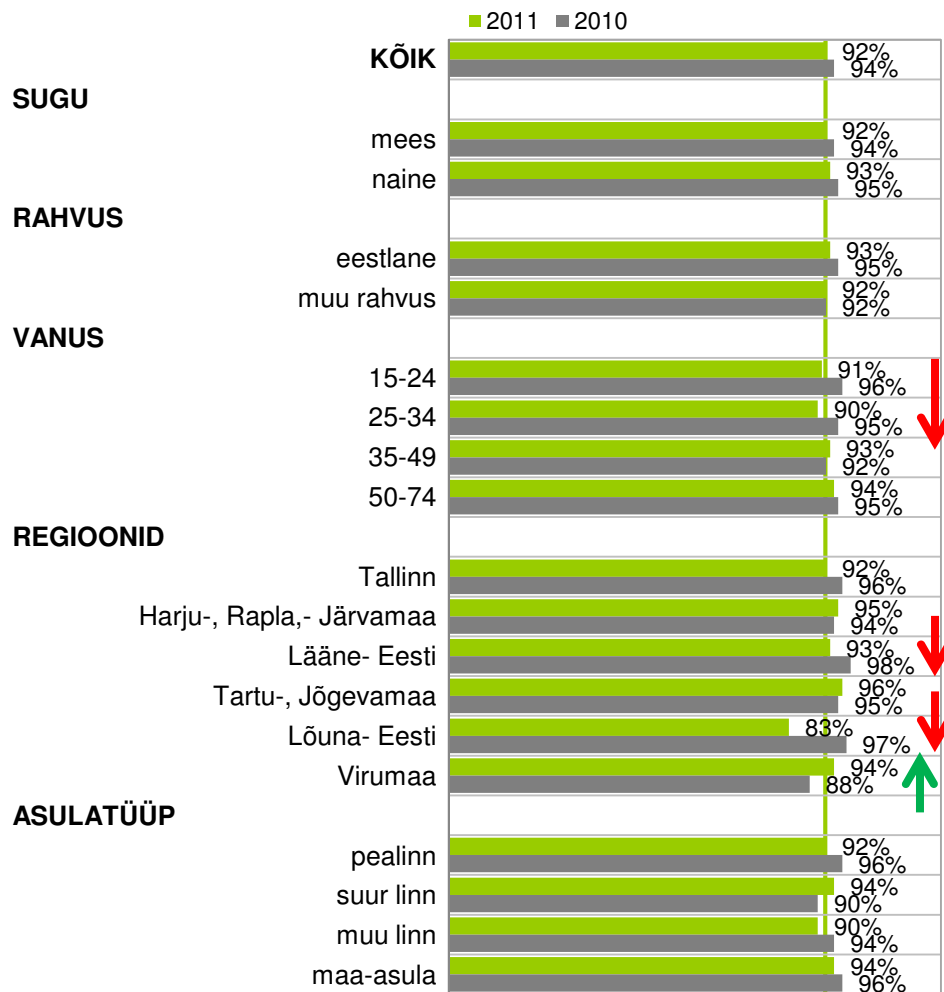

Kampaania mõjusse uskujate profiil

(% nendest, kes on märganud kampaaniat)

Milline oli Teie hinnangul kampaania mõju turvavööde kasutamisele?

kindlasti positiivne + pigem positiivne

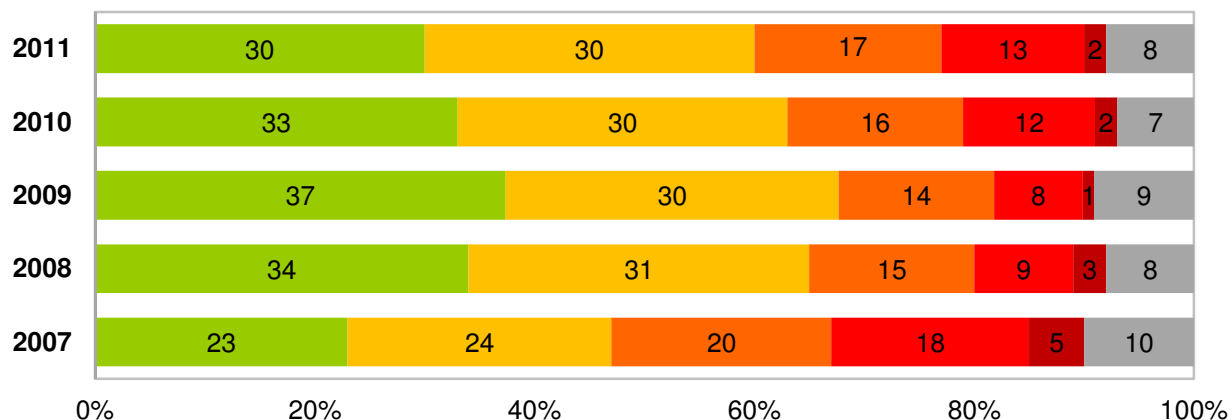

Politseidöö tõhususe suhtes ollakse veidi kriitilisemad

(% kõikidest vastajatest, n=1008)

Kas Teie hinnangul kontrollib politsei turvavööde ja turvavarustuse kasutamist autodes piisavalt?

- jah, kindlasti (täiesti piisavalt)
- pigem jah (pigem piisavalt)
- nii ja naa, ei üht ega teist
- pigem ei (pigem ebapiisavalt)
- kindlasti mitte (kindlasti ebapiisavalt)
- ei oska öelda

Uuringu kokkuvõte

Turvavööde kinnitamine Eesti elanike seas

Uuringu kokkuvõte ja järeldused

- Kevadist liiklusohutuskampaaniat “Kinnita tagaistmel turvavöö. Alati!” **märkas vähemalt kaheksa 15-74.aastast inimest kümnest (82%)**, mis on mõnevõrra vähem kui eelmisel aastal (2010.aastal 87%).
- Endiselt on nii spontaanselt kui aidatult **kõrgeim märgatavus telereklaamil ja raadioreklaamil**, mõlema puhul on küll aidatud märgatavus võrreldes eelmise aastaga langenud. Ka internetireklaami aidatud märkamine on aastaga langenud. Ainsana on aidatud tundus tõusnud **välireklaami** puhul.
- **Turvavöö kinnitamine** on autosõidu puhul **rutiinne käitumine**, mida järgib iga üheksas autojuht, kõrvalistuja ja lapsevanem oma lapse turvavarustuse või turvavööga kinnitamisel.
- **Teavituskampaania mõju on selgelt näha - tagaistmel turvavöö kinnitamise näitajad on nii üldiselt kui ka paljudes sihtrühmades kasvanud**. Siiski vajab see teema endiselt tähelepanu - peaaegu kõik (96%) teavad, et tagaistmel turvavöö kinnitamine on kohustuslik, kuid realselt käituvad nii vaid 78%.
- Turvavööde kinnitamise **kampaania mõjujõu suhtes** ollakse endiselt **positiivselt meelestatud**, mis annab tunnistust sellest, et **perioodiline meeldetuletus turvavöö kinnitamise olulisusest** on vajalik.
- Jätkuvalt on **oluline ka politsei aktiivne kontroll turvavarustuse ja turvavööde kinnitamises**, kuigi politseitööd pidas piisavaks üle poole vastajatest, on tegu viimase kolme aasta madalaima tulemusega. Usutakse, et politsei suurem sekkumine võiks parandada ka praktikas toimuvat.

Lisad

Turvavööde kinnitamine Eesti elanike seas

metoodika ja valimi kirjeldus

- CAPI-bussi üldkogum: Eesti Vabariigi alalised elanikud vanuses 15–74 a (kokku 1 034 752 inimest, Statistikaamet 01.01.2010. a).
- Valimi suurus on 1000 inimest. Valim on n-ö “isekaaluv”: üldkogumi proportsionaalne mudel – kõikidel üldkogumisse kuuluvatel inimestel on võrdne võimalus vastajaks sattuda.
- Valimi moodustamise printsiibid:
 - Territoriaalselt 6 valimikihti (proportsionaalne üldkogumi jaotusele, Statistikaameti rahvastikuandmed 01.01.2008. a), igas kihis kaheastmeline valik.
 - Esmane valikuühik: asula (linnad, alevid, alevikud, külad). Valimipunktid juhuvalikuga vastavalt elanike arvule – kokku 94 punkti.
 - Teisene valikuühik: inimesed. Ühes valimipunktis 8 inimest, Tallinnas , Tartus, Pärnus, Kohtla-Järvel ja Narvas 4.
Küsitletavate leidmine: lähteaadressi meetod, noorte meeste–noorte naiste reegel
- Küsitluse käigus kujunenud valimi struktuuri võrdleme vastavate näitajatega üldkogumi kohta. Vajaduse korral kaalume valimit esinduslikkuse tagamiseks.
- Valimi regionaalne jaotus on järgmine:
 - Tallinn
 - Harju-, Rapla- ja Järvamaa
 - Lääne-Eesti: Läänemaa, Pärnumaa, Saaremaa, Hiiumaa
 - Tartu-ja Jõgevamaa
 - Lõuna-Eesti: Põlvamaa, Valgamaa, Viljandimaa, Võrumaa
 - Virumaa: Ida-ja Lääne-Virumaa

Valimi mudel ja selle jaotus

Piirkonna tasandil standardset kaalutavad lõiked

Liigituse nimi	Lõigete sisu	Üldkogum (ESA 01.01.2010)		Mudel	Tegelik valim			Kaalutud jaotus	
		Abs. arv	%	VP arv	Arv	%	Kaal	Arv	%
KOKKU		1 034 752	100,00%	188	1008	100,00%		1008	100,00%
PIIRKOND	Tallinn	310 092	29,97%	76	303	30,06%	0,9967	302	29,96%
	Põhja-Eesti	154 530	14,93%	20	162	16,07%	0,9321	151	14,98%
	Lääne-Eesti	124 098	11,99%	18	112	11,11%	1,0804	121	12,00%
	Tartu piirkond	142 107	13,73%	26	136	13,49%	1,0147	138	13,69%
	Lõuna-Eesti	120 486	11,64%	14	110	10,91%	1,0636	117	11,61%
	Virumaa	183 439	17,73%	34	185	18,35%	0,9676	179	17,76%
ASULATÜÜP	Pealinn	310 092	29,97%		303	30,06%	0,9967	302	29,96%
	Suur linn	199 109	19,24%		193	19,15%	1,0052	194	19,25%
	Muu linn	212 280	20,52%		210	20,83%	0,9857	207	20,54%
	Alevik/küla	313 271	30,27%		302	29,96%	1,0099	305	30,26%
SUGU	Mehed	484 737	46,85%		423	41,96%	1,1158	472	46,83%
	Naised	550 015	53,15%		585	58,04%	0,9162	536	53,17%
VANUS	15-24	188 110	18,18%		167	16,57%	1,0958	183	18,15%
	25-34	195 122	18,86%		146	14,48%	1,3014	190	18,85%
	35-49	273 111	26,39%		230	22,82%	1,1565	266	26,39%
	50-64	252 123	24,37%		291	28,87%	0,8419	245	24,31%
	65-74	126 286	12,20%		174	17,26%	0,7069	123	12,20%
RAHVUS	Eestlased	703 417	67,98%		693	68,75%	0,9957	690	68,45%
	Muu rahvus	331 335	32,02%		315	31,25%	1,0095	318	31,55%

Turvavööde kinnitamine Eesti elanike seas > Lisad

Küsitlustöö statistika

- CAPI-meetod (arvuti abil tehtavad personaalintervjuud):
- ankeedi küsimused sülearvuti ekraanil ja vastused sisestab küsitleja kohe arvutisse. Filtrid ja roteerimised on programmeeritud, vähendades nii vigu küsitlemisel. Ankeet võib sisaldada multimeediat (pilte, videot, muusikaklippe).
- Pärast küsitluse toimumist korraldame intervjuude järelkontroll. Selleks võtsime ühendust veelkord 15% valimist ja palusime vastajal kommenteerida küsitleja töö erinevaid aspekte. Järelkontrolli alusel võime väita, et küsitlustöö viidi läbi vastavalt koolituse nõuetele.
- Kõik meie küsitlejad on läbinud koolitusprogrammi. Keerukamate projektide puhul teeme ka erikoolituse.
- Küsitlustöös osales 60 vastava ettevalmistuse saanud ASi Emor küsitlejat.
- Kokku tegid küsitlejad 2435 kontaktivõttu, neist:
 - 1008 juhul viidi intervjuu läbi
 - 672 juhul ei olnud kahe külastuskorra järel kedagi kodus
 - 259 juhul ei olnud sihtrühma esindajat
 - 496 korral keelduti vastamisest

Projekti tööühm ja kontaktandmed

Uuringu eri etappides osalesid ja olid vastutavad:

Tellijapoolne kontaktisik:	Vitali Nester
Uuringu kava ja aruande koostaja:	Tatjana Kriger, Annette Schultz
Küsitlustöö koordineerija:	Kaja Ruuben
Ankeedi programmeerija ja andmetöötlus:	Kalev Mitt
Graafilised tööd:	Maire Nõmmik

Kontaktandmed:

AS Emor

Telefon:	626 8444
Telefon (üld):	626 8500
Faks:	626 8501
E-mail:	tanja.kriger@emor.ee
E-mail (üld):	emor@emor.ee
Aadress:	A. H. Tammsaare tee 47 11316 Tallinn

Turvavööde kinnitamine Eesti elanike seas > [Lisad](#)

